

Savonia-ammattikorkeakoulu
Kuopion Muotoiluakatemia

Opinnäytetyö

Herra Kani tekstiilien maailmassa

- Kirjan luova kirjoittaminen ja kuvittaminen

Elise Tolvanen
Marianna Tolvanen

SAVONIA

KUOPION MUOTOLOU
AKATEMIA.
SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Herra Kani tekstiilien maailmassa
- Kirjan luova kirjoittaminen ja kuvittaminen

Elise Tolvanen
Marianna Tolvanen

Opinnäytetyö

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU	
Kulttuuriala, Kuopio	
OPINNÄYTETYÖ, Tiivistelmä	
Koulutusohjelma: Muotoilu	
Suuntautumisvaihtoehto: Tekstiilimuotoilu	
Työn tekijät: Elise Tolvanen ja Marianna Tolvanen	
Työn nimi: Herra Kani tekstiilien maailmassa – kirjan luova kirjoittaminen ja kuvittaminen	
Päiväys: 31.4.2012	Sivumäärä / liitteet: 50/0
Ohjaajat: Marke Iivarinen ja Kaisa Klemola	
<p>Tässä opinnäytetyön raportissa tarkasteltiin Herra Kani tekstiilien maailmassa - kirjan tekemistä ja siihen liittyvää luovaa prosessia. Työssä käsiteltiin kirjoittamisen vaiheita ja kuvien, sekä päähenkilö Herra Kanin syntymistä.</p> <p>Kirjaa varten tietoa kerättiin laajasti toisistaan hyvinkin poikkeavista lähteistä. Kerättyä aineistoa tarkasteltiin kirjan päähenkilöä tukevalla tavalla. Herra Kani vaikutti koko työn sisältöön ja rakenteeseen. Pääasiassa kirjassa esiteltiin tekstiilin vähemmän tunnettua puolta, mutta myös tekstiilin valmistamiseen liittyviä perusasioita ja yleisimpiä tekstiilitekniikoita faktaa ja fiktiota sekoittaen.</p> <p>Kysymyksessä oli ennen kaikkea tekijöidensä oma luova prosessi, joka vaikutti kaikkiin työn vaiheisiin ja menetelmien valintaan. Työn tuloksena muodostui teos, josta olisi mahdollista tehdä painettu kirja. Työssä perehdyttiin tekstiilien maailmaan yleisesti, eikä siihen sisältyviä lukuisia ilmiöitä tutkittu tarkemmin. Näistä aihepiireistä nousi esille monia uusia mahdollisuuksia.</p>	
Avainsanat: kuvitus, luova kirjoittaminen, luovuus	

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	
Kuopio	
THESIS, Abstract	
Degree Programme: Degree Programme in Design	
Option: Textile design	
Authors: Elise Tolvanen ja Marianna Tolvanen	
Title of Thesis: Mr. Rabbit in the World of Textiles – a Creative Writing and Illustrating of a Book	
Date: 31.4.2012	Pages / appendices: 50/0
Supervisors: Marke Iivarinen and Kaisa Klemola	
<p>This report was about writing and illustrating a book about Mr. Rabbit in the World of Textiles and a creative process. Writing and creating pictures and the main character Mr. Rabbit are also reviewed.</p> <p>The materials collected for the book are from various sources. The materials were viewed in the way that it supports the main character. Mr. Rabbit had an influence on the content and the structure of the whole work. The book mainly introduced the unfamiliar side of textiles, but also the basics in making textiles and the basic techniques by combining fact and fiction.</p> <p>Most of all the work was about the creative process of its makers and it affected all phases of the work and the choice of the methods. The result was a work that can be printed into a book form. The world of textiles was generally looked at but the many themes were not studied closer. These themes offer numerous new possibilities.</p>	
Keywords: creativity, creative writing, illustration	

Sisältö

1. Jänön jäljille.....	6
1.1 Kani kiikarissa	7
1.2 Porkkanansiemen.....	8
1.3 Tutkimusmatkalla tiedon puutarhassa	9
2. Suunnan tähyilyä	13
3. Kenen porkkanat?	14
4. Yhteinen sivupersoonaa	16
5. Kanin kanssa kirjasilla.....	19
6. Sudin jälki.....	21
7. Kanin anatomia.....	26
7.1 Kirjan sisältö.....	27
7.2 Onko sisältö hyvä?.....	36
7.3 Nurja puoli.....	39
8. Ketunhätä kainalossa?	41
9. Sadon tarkastelua.....	43
10. Herra Kanin haastattelu	45
Kuvaluettelo.....	48
Lähteet	49

1. Jänön jäljille

Tässä opinnäytetyön raportissa tarkastellaan opinnäytetyönä toteutetun kirjan tekemisen vaiheita ja siihen kuuluvaa luovaa prosessia. Itse kirjan sisältöä varten on tarvittu tietoa ja tutkimusta ja pääpaino onkin itse kirjassa ja sen sisällössä.

Kirja kertoo Herra Kanista, joka lähtee tutustumaan tekstiilien maailmaan yhdessä ystävänsä ja apulaisensa Paula Pupun kanssa (kuva 1). Teoksessa yhdistetään faktatietoa tekstiilistä ja tekstiilinkäsitteestä Herra Kanin mielikuvituksessa tapahtuvaan seikkailuun. Tärkeässä roolissa on myös kuvitus, joka omalta osaltaan tukee tarinaa ja antaa tarinalle lisää ulottuvuuksia.

Kirjassa kaivetaan tekstiiliä esille mitä erilaisimmista paikoista. Suuressa osassa ovat moninaiset suomen kielen sanat ja sanonnat, jotka tavalla tai toisella liittyvät tekstiilien maailmaan. Tätä maailmaa tutkittaessa emme voi välttää esimerkiksi kansanperinteen ja kielen kommervenkien tarkastelua. Herra Kanin kirjassa kaikki tiet vievät tekstiiliin.

*Kuva 1. Kirjan hahmot
Herra Kani ja Paula Pupu*

1.1 Kani kiikarissa

Työn tavoitteena on ollut tarkastella tekstiiliä, siitä vallitsevaa käsitystä ja sen merkitystä. Tarkoituksena ei missään vaiheessa ole ollut tuoda tekstiilistä esille varsinaisesti mitään mullistavaa uutta tietoa, vaan nostaa esiin asioita, joita ehkä emme vain ole tulleet ajatelleeksi. Nämä asiat olemme halunneet tuoda esille omaa luovuuttamme hyödyntäen ja uudella tavalla. Kaiken kaikkiaan kirjan on tarkoituksena saada lukija pohtimaan. Se antaa toivottavasti lukijalleen pieniä kipinöitä niistä lukemattomista maailmoista, joissa tekstiiliin voi törmätä. Kyseessä olevan teoksen avulla voi myös päästä alkuun tiedonhankinnassa, mikäli jokin osa-alue alkaa kiinnostaa enemmän.

Kaikki tämä on asettanut kyvyillemme haasteen. Alussa pohdimme, riittääkö meillä luovuutta ja sitkeyttä saattamaan projekti loppuun saakka? Vai hyydymmekö luovan prosessin ideatyhjiöön ja jäämmekö nuolemaan haavojamme johonkin yllättävään mustaan aukkoon, joka nielee tätä työtä varten avoimeksi revityt sielumme? Opinnäytetyöprosessin aikana tuntuikin usein siltä, kuin olisimme nostaneet omat sielumme ja sisimpämme pöydälle kaikkien nähtäväksi. Se vaati rohkeutta, mutta oli samalla myös palkitsevaa.

Luovaan prosessiin perehtyminen herätti ajatuksia ja pohdintoja koko luovuus-käsitteestä. Meille itsellemme muodostui käsitys, että luovuudesta on tullut jollakin tapaa muoti-ilmiö. Yrityksille ja yksilöille mainostetaan jos jonkin näköisiä luovuuteen perehtymiskursseja ilmeisenä tarkoituksena ottaa ihmisistä irti se viimeinenkin. Luovia suorituksia pyritäänkin hyvin usein arvioimaan pelkästään ympäristön kannalta. Tärkeämpää kuitenkin olisi kyetä yhdistämään sekä yksilön että ympäristön tarpeet (Vakkuri 2006, 30). Esimerkiksi meille itsellemme oli tärkeä kokemus saattaa luova prosessi loppuun saakka. Luovana ihmisenä innostuu helposti aina uusista asioista ja edellinen projekti saattaa jäädä keskeneräiseksi. Vaikka työstämme ei tulisikaan painettua kirjaa, oli sen tekeminen kuitenkin opettavaista ja palkitsevaa meille yksilöinä.

1.2 Porkkanansiemen

Tämän työn siemen on kylvetty jo ensimmäisenä opiskeluvuotenumme, tai oikeastaan jo hieman sitä aiemmin, kun saimme opiskelupaikkamme Kuopion Muotoiluakatemia tekstiilimuotoilun laitokselta. Sen jälkeen olemme saaneet kuulla mitä erilaisimpia käsityksiä siitä, mitä tekstiilin opiskeleminen on. Ensimmäinen reaktio on yleensä vaatteet. Monet luulevat tekstiilin tarkoittavan lähinnä vaateetusta. Kun tämän oletuksen sitten kumoo, seuraava vaihtoehto on usein jotakin neulomisen ja virkkaamisen välimaastosta. Olemme kuulleet myös muiden alojen kanssaopiskelijoilta mielenkiintoisia kommentteja tekstiilimuotoilusta. On esimerkiksi ihmetelty, miksi suunnitella tekstiiliä, kun sitä on jokainen kauppa pullollaan? Joku taas on kommentoinut, että ei missään tapauksessa haluaisi opiskella neulomista. Kaikki nämä kommentit ovat kaivertaneet mieliämme sen verran, että asialle oli mielestämme tehtävä jotain, jos ei muuten, niin ihan vain oman mielenrauhamme vuoksi. Voisimme ainakin yrittää kohentaa aliarvostetun tekstiilin mainetta.

Muullakin kulttuurissamme on mielestämme nähtävissä tekstiilin vähäinen arvo. Olemmeko kenties niin ympäröityjä mitä erilaisimmilla tekstiileillä, ettemme enää ymmärrä niiden arvoa? Kun meidän ei enää tarvitse valmistaa kaikkea itse, voimme vain marssia kauppaan ja ostaa mitä tarvitsemme tai haluamme. Meidän ei myöskään tarvitse ajatella tuotteen alkuperää. Olemme tainneet unohtaa, että saadaksemme esimerkiksi puuvillaisen lakanan, on puuvilla täytynyt ensin kasvattaa, sato korjata ja käsitellä, kuidusta on pitänyt kehrätä lankaa, ja langasta on täytynyt kutoa kangasta. Eikä siinäkään vielä kaikki, vaan tätä kangasta on täytynyt käsitellä lukemattomilla erilaisilla tavoilla, ennen kuin me nukumme makoisasti sen raikkaassa syleilyssä. Puhumattakaan siitä, mitä menneet sukupolvet ovat tehneet saadakseen uuden vaatekappaleen. Vuosien saatossa olemme usein keskustelleet siitä, voisiko tekstiilin vähäisen arvon taustalla piillä myös kysymyksiä naisen asemasta ja naisten työn arvostuksesta?

Edellä mainitut käsitykset tekstiilistä eivät vastaa ainakaan meidän omaa käsitystämme. Olemme valinneet tekstiilin pääaineeksemme nimenomaan sen monipuolisuuden vuoksi. Kuitenkaan tekstiili ei nykyisessä ympäristössämme toisaalta ole lainkaan trendikäs asia, eikä sitä välttämättä koeta kovinkaan tärkeänä. Meillä on tunne siitä, että tekstiili pelkkänä tekstiilinä on jollain tapaa jopa noloa, ja siitä on oltava tehtynä jotain trendikästä, tai nimekästä, ennen kuin se on uskottavaa. Usein tekstiili liitetään käsitöihin, jotka toisaalta ovat

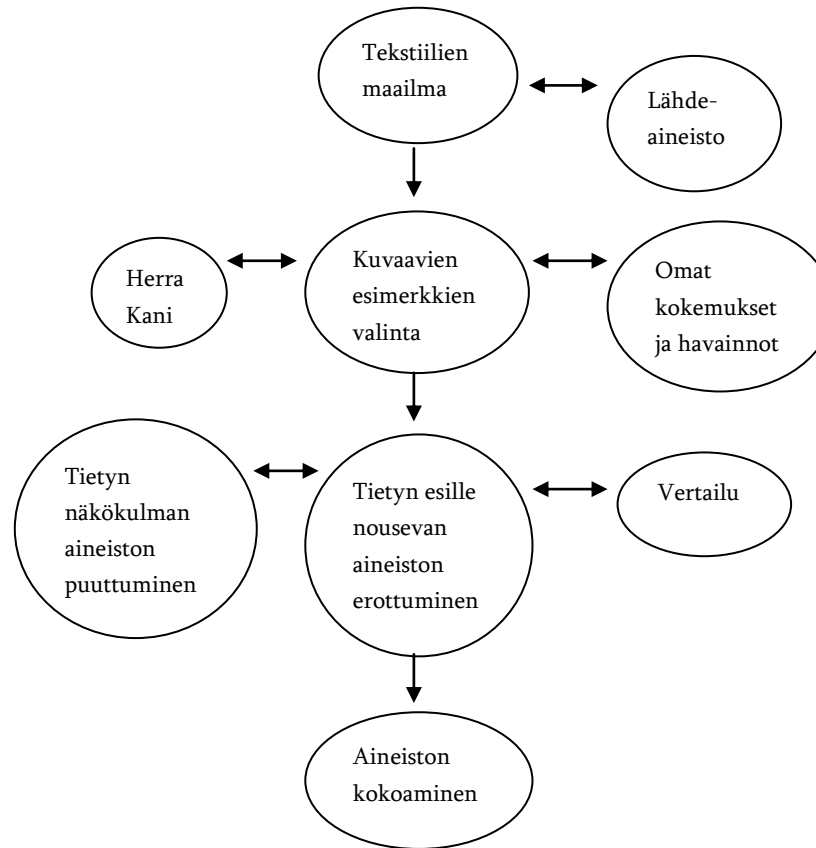
ihan kivaa, mutta merkityksetöntä puuhastelua, ja toisaalta kukkahattutätien hieman hassahtanutta hysteriaa. Mutta mitä maailma olisikaan ilman tekstiiliä? Juuri tätä seikkaa kirjassa on lähdetty tarkastelemaan yhdessä Herra Kanin kanssa.

1.3 Tutkimusmatkalla tiedon puutarhassa

Menetelmällisesti työmme on toteutettu kvalitatiivisella tutkimusotteella, eli laadullisella tutkimuksella (kaavio 1 sivu 9). Laadullisessa tutkimuksessa on työmme kannalta merkittävää se, että tutkijan mielenkiinto asiaan ja vaikkapa aikaisempi elämänhistoria vaikuttavat näkökulman valintaan. Meikin olemme valinneet lähestymistapamme nimenomaan oman historiamme ja käytännön kokemustemme perusteella. Toisaalta juuri omat kokemuksemme ovat olleet koko työn tekemisen alkuperäisenä syynä. Lisäksi laadullisen tutkimuksen tavoitteena on nimenomaan karakterisoida, luonnehtia ja kuvailla käsiteltävää aihetta. (Anttila 2000, 180-182.)

Työn tekeminen on aloitettu määrittelemällä aihealue, josta haluamme tietoa. Tässä tapauksessa se on varsin laaja käsite, eli tekstiilien maailma. Laaja käsite on kuitenkin alkuun ollut perusteltua siksi, että on ollut tarkoituksena saada mahdollisimman monipuolinen käsitys tekstiilistä. Laadullisessa tutkimuksessa vaaditaankin luovuutta juuri sen takia, että aineistona voidaan käyttää kaikkea saatavilla olevaa (Anttila 2000, 181).

Kaavio 1. Kvalitatiivisen tutkimuksen kulku (Anttila 2000, 138) : (Kaavio mukailtu Herra Kanille)

Aluksi olemme lähteneet hakemaan tietoa omien tietojemme ja käsitystemme pohjalta. Siten olemme törmänneet aina uusiin ja taas uusiin näkökulmiin, joita olemme voineet tarkastella lähemmin ja päästä taas johonkin uuteen aihealueeseen.

Lähdeaineisto koostuu sekä painetusta että sähköisestä kirjallisesta aineistosta. Aineistoa on pyritty keräämään monipuolisesti kaikkialta ”maan ja taivaan” väliltä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että olemme tutustuneet niin maanrakennuskankaisiin kuin avaruuspukujen rakenteeseenkin. Näiden aiheiden väliin mahtuvat ainakin autonrenkaiden valmistus, urheilu, taikausko, kansanperinne, viikingit, eikä lääketiedettäkään sovi unohtaa.

Lähdeaineistosta on noussut esille esimerkkejä, joiden avulla olemme voineet hahmottaa tekstiilien maailmaa. Näitä esimerkkejä olemme muodostaneet myös omien kokemustemme ja havaintojemme perusteella. Lisäksi Herra Kanin olemassaolo mielikuvituksissamme on helpottanut työn tekemistä. Erilaisiin asioihin törmätessämme, on ollut helppoa kuvitella Herra Kanin reaktio kyseiseen tietoon, ja näin ollen tietoa on ollut hyvä tarkastella kriittisesti. Millaisia mahdollisuuksia tämä tieto tarjoaa Herra Kanille? Miten Herra Kani reagoi tähän tietoon, tai antaako tämä tieto mahdollisuuden tarkastella jotakin uutta puolta tekstiilistä? Herra Kani on siis toiminut suodattimena tiedon hankinnassa.

Usein pääsimme tekstiilin jäljille oman mielikuvamme perusteella. Ryhtyessämme tarkemmin jäljittämään tekstiiliä näiltä osa-alueilta, törmäsimme mielenkiintoiseen tekstiilin kohdalla olevaan mustaan aukkoon. Sellaisissakin tapauksissa, joissa tekstiilillä oli oleellinen tai merkittävä rooli tuotteen valmistuksessa, tietoa löytyi kaikesta mahdollisesta muusta, mutta ei itse tekstiilistä. Esimerkiksi etsiessämme tietoa armeijan kauluslaatoista saatoimme omin silmin nähdä ja tunnustella, että ne olivat tekstiiliä ja toteutetut tekstiilitekniikoin. Kuitenkaan niiden materiaaleista tai tekotavasta ei ollut helppoa löytää tietoa. Väkisinkin jää tunne, että tekstiili katsotaan joko niin itsestään selväksi tai niin merkityksettömäksi, että sitä ei tarvitse mainita. Vai pelätäänkö tekstiilin mainitsemisen jopa vähentävän tuotteen arvoa ja vetovoimaa?

Kun aineistoa oli kerätty tarpeeksi ja siitä nousseita esimerkkejä oli tarkasteltu sekä omin että Herra Kanin silmin, pystyimme muodostamaan pohjan Herra Kanin seikkailulle tekstiilien maailmassa. Käsiteltäviksi valitut aihealueet tarvitsivat kuitenkin vielä täydentämistä, ennen kuin niitä pystyi kokoamaan järkeväksi kokonaisuudeksi (kuva 2). Anttilan (2000, 181) kirjassa Tutkimisen taito ja tiedon hankinta esitetään, että tutkitut osat eivät itsestään nivoudu yhteen, vaan tutkijan on ne ihan itse yhdistettävä uudeksi kokonaisuudeksi. Tästä seuraa kuitenkin se, että sama aineisto voidaan koota monin eri tavoin. Niinpä tämä työ on nimenomaan tekijöidensä näkemys aiheesta. Samanlaista kirjaa ei voi kukaan muu tehdä, koska meidän persoonamme ovat kirjassa niin vahvasti läsnä. Ja Herra Kanin persoona, vaikka se kuviteltu onkin, on vaikuttanut hyvin paljon aineiston tulkintaan.

Kuva 2. Kirjan rakenteen hahmottelemista eri värisin liimalapuin.

Ennen kaikkea työmme onkin luova prosessi, jossa on vahva visuaalinen lähtökohta. Kirjan on tarkoituksena tarjota sekä mielenkiintoisia tiedonmurusia että iloa silmille. Kirjan kuvat ovat tekstin kanssa samanarvoisessa asemassa. Yhdessä teksti ja kuvat muodostavat ainutlaatuisen tekijöidensä näköisen kokonaisuuden.

2. Suunnan tähyilyä

Kuva 3. Herra Kanin persoona

Omien tekstiiliin liittyvien huomioidemme lisäksi olemme aina pitäneet kuvien tekemisestä, tarinoiden kirjoittamisesta ja möyrimisestä mitä erilaisimmissa arkistoissa ja tiedon lähteillä, joten kirjan tekeminen on ollut luonnollinen valinta. Tässä pääsevät esiin parhaimmat taitomme, joita saamme työn edetessä kehittää edelleen. Työnjakokin sujui luontevasti. Kumpikin meistä olisi pystynyt tekemään sekä kirjoittamista että maalaamista. Kuitenkin pitääksemme sekä tekstin että kuvat yhtenäisinä, jaoimme tehtävät. Toiselle meistä kirjoittaminen on hieman helpompaa, ja toinen meistä pystyy vähän helpommin tuottamaan kuvia. Lisäksi Herra Kanin piirtäjäksi valittiin meistä se, joka ei tee hänestä liian söpön näköistä. Herra Kani, kun ei ole mikään söpöläinen, vaan raavas Kani, jolla on aivan omanlaisensa persoona (kuva 3). Kuitenkin kaikki on tehty yhdessä pohtien ja vain ”fyysinen” työ on jaettu siten, että toinen on näppäillyt sanat ja toinen on sutinut kuvat.

Kirjan kirjoittaminen on ollut jonkinlaisena haaveena meillä molemmilla jo vuosien ajan ja opinnäytetyö oli sille hyvä kohde. Aluksi emme kuitenkaan tavoitelleet kirjan saattamista painovalmiiksi, vaan halusimme tehdä edes jonkinlaisen kirja-aihion. Kuitenkin työn edetessä teoksen painovalmiiksi saattaminen alkoi tuntua tavoittelemisen arvoiselta asialta.

Kirja profiloitui tieto- ja satukirjan sekoitukseksi ja se kuvastaa varsin hyvin kiinnostuksemme kohteita. Olemmehan kiinnostuneita monenlaisista asioista ja haluamme tietää ainakin vähän mahdollisimman paljosta. Pidämme tiedon etsimisestä, mutta myös mielikuvituksemme laukkaa ja luomme kuvia ja tekstejä varsin taiteellisella otteella. Toisaalta luokittelemme suurella täsmällisyydellä asioita ja toisaalta työskentelemme rennon boheemisti. Onneksi tällaisen jopa ristiriitaiseksi luokiteltavan käyttäytymisen tiedetään olevan tyypillistä luoville henkilöille, ja vaihtelevien viestien lähettäminen ympäristöön on vain merkki niin

sanotusta moninapaisuudesta ja monikasvoisuudesta (Koski 2001, 92). Näistä aineksista siis koostuu luontevasti yhdistelmä faktaa ja fiktiota, joiden vuorottelusta kirjan koko sisältö muodostuu.

Eugene Raudsepp (1984, 130) kuvailee luovuutta käsittelevässä kirjassaan luovaa henkilöä avoimen kiinnostuneeksi ja tiedonhaluiseksi, jonka kiinnostuksen kohteet eivät rajoitu vain hänen omaan erikoisalaansa. Raudseppin mukaan luova ihminen ei yleensä ole tyytyväinen siihen, mikä on yleisesti hyväksyttyä ja tunnettua, vaan on aina valmis pohtimaan ja kuvittelemaan uusia mahdollisuuksia. Luovan ihmisen mielestä on usein aihetta parantaa, tai täydentää olemassa olevia käsityksiä. Tämä kuvaus luovasta ihmisestä kuvastaa myös meidän sisäistä maailmaamme. Emme ole tyytyväisiä siihen yleiseen käsitykseen, mikä tekstiilistä vallitsee ja siksi haluamme omalta osaltamme vaikuttaa tähän käsitykseen. Emme myöskään ole missään vaiheessa pysytelleet traditionaalisissa lähteissä tietoa hankkiessamme, vaan olemme halunneet lähteä hankkimaan tietoa jopa kaikkein epätodennäköisimmistä lähteistä.

3. Kenen porkkanat?

Tärkeämpää kuin se, millainen eläin kirjassa seikkailee, on kirjan sisältö. Mitä asioita se käsittelee, missä aihepiireissä pitäydytään ja millainen tarina kantaa kirjaa alusta loppuun? Pohtia on pitänyt myös sitä, millä tasolla kirjassa liikutaan. Onko kysymyksessä viihde-, oppi-, vai satukirja? Onko kirja tarkoitettu alan ammattilaisille, vai kenelle tahansa tekstiilistä kiinnostuneelle? Onko se aikuisten vai lasten kirja? Lisäksi on pitänyt määrittää kuvien ja tekstin suhdetta, sekä Herra Kanin osuutta sisällössä.

Kirjan kohderyhmä on ajateltu melko laajaksi. Pääasiallisesti sen sisältö sopii mielestämme ala-asteikäisille, noin 7 – 13 -vuotiaille. Useat saatavilla olevat lasten tietokirjat ovat suunnattu juuri tämän ikäisille. Kuitenkin monet näistä lapsille tarkoitetuista tietokirjoista ovat sisällöltään myös aikuisia kiinnostavia. Monissa lasten

tietokirjoissa fakta ja fiktio sekoittuvat mielenkiintoisesti jonkin satuhahmon avustuksella ja niissä kerrotaan asioita hyvinkin yksityiskohtaisesti. Mekään emme ole halunneet aliarvioida lapsia lukijoina. Omien lapsuudenkokemustemme ja salaa analysoimiemme sukulaislapsien perusteella päädyimme ajattelemaan niin, että kaikkea ei tarvitse heti ymmärtää. On mukavaa jossain myöhemmässä yhteydessä yhdistää eri lähteistä oppimiaan tietoja ja kokea näin oppimisen ja ymmärtämisen iloa. Kirja sisältää myös runsaasti kaikenlaista pientä ”nippelitietoa”, jolla ei varsinaisesti ole merkitystä sisällön kannalta, mutta se tarjoaa tietäväisemmälle lukijalle mukavan mausteen lukukokemukseen.

Herra Kanin avulla olemme voineet sitoa asioita järkeviksi kokonaisuuksiksi, mutta kaikki on kuitenkin tapahtunut Herra Kanin ehdoilla. Kirjassa ollaan jatkuvassa vuorovaikutuksessa Herra Kanin kanssa. Toisaalta Kani on se, jolle kerrotaan asioita tekstiilistä, mutta toisaalta Kani määrää sen, mitä kerrotaan. Tavallaan Kani on samassa roolissa kirjan lukijan kanssa, mutta tarinan edetessä yhä enemmän opettajana. Kirjassa on periaatteessa neljä hahmoa, kolme näkökulmaa ja kolme mielikuvitusta. Kirjassa seikkailevat Herra Kani ja Paula Pupu sekä kertojat, joista kirjassa puhutaan aina monikossa. Näkökulmia ja mielikuvituksia on kolme; Kanin, Paulan ja kertojien yhteinen. Nämä kaikki tekijät muodostavat kirjasta viihteellisen tietokirjan. Kirja sopii yhtä hyvin täysin tekstiilistä tietämättömälle, kuin alan ammattilaisellekin, joka haluaa tuttuun aiheeseen vähän uudenlaista näkökulmaa.

4. Yhteinen sivupersoonana

Herra Kani astui kuvioihin melko varhaisessa vaiheessa, kun mietimme kirjan sisältöä. Olemme pitäneet tarinoissamme ja kuvissamme aina enemmän eläimistä, kuin ihmisistä, joten on luonnollista, että kirjamme päähenkilö on eläin. Eläin antaa sisällölle myös erilaisia mahdollisuuksia, kun emme ole sidoksissa ihmisten maailmaan, vaan voimme rauhassa antaa Herra Kanin ajatuksien lentää kenties epätavallisillakin poluilla. Eläimellinen suhtautuminen asioihin saattaa avata kokonaan uusia katsantokantoja tuttuihinkin asioihin.

Herra Kani on kuitenkin aktiivisen mietinnän tulos. Ensin olemme yhdessä käyneet läpi erilaisia eläimiä, jotka saattaisivat sopia kirjamme päähenkilöksi. Loppujen lopuksi korvien muoto ratkaisi pelin jänikselle. Korvien piirtäminen alkoi kiehtoa, eikä sen syvempää syytä enää tarvittu. Kani tai jänis, on myös ulottuvuuksiltaan sopiva. Hahmoksi tarvitaan sellainen eläin, jonka on edes jotenkin mahdollista kutoa esimerkiksi kangaspuilla. Totta kai Herra Kanin fyysiset ominaisuudet muuttuvat hieman tarpeen mukaan (kuva 4), mutta pääsääntöisesti Herra Kanin pitkät sääret ja suhteellisen ulottuvat etukäpälät toimivat hyvin monissa eri tilanteissa ilman luonnotonta venyttelyä. Kuitenkin enemmän kuin kani, Herra Kani on satueläin, joka lisää tarinan mahdollisuuksia entisestään. Herra Kani on tekijöidensä sisäinen käsitys Herra Kanista, eikä se perustu biologisiin tosiseikkoihin. Mikään ei siis rajoita Herra Kanin toimintaa, vaan voimme vapaasti asettaa kontrollinappulamme off- asentoon ja antaa mielikuvituksemme laukata yhtä vapaasti, kuin konsanaan jänis keväthangella.

Miksi se sitten on Herra Kani, eikä esimerkiksi Jaana Jänis? Halusimme tarinaamme miespuolisen hahmon, koska kulttuurissamme tekstiili on liitetty vahvasti naisten maailmaksi. Se lisää päähenkilömme ennakkoluulottomuutta. Lopputulos eli Herra Kani, onkin niitä syviä luovan mielen selittämättömiä mysteereitä. Emme voi tarjota

Kuva 4. Havainto esitys Kanin muovautuvuudesta; jalat taipuvat eri suuntiin ja Kanilla on hieman jalkapalloilija Beckhamin piirteitä.

tyhjentävää vastausta siihen, miksi se on Herra Kani? Se on Herra Kani, koska se on oikein juuri niin. Kirjan toinen päähenkilö Paula Pupu taas saa kiittää nimestään paulanauhaa, joka on perinteinen punottu nauha. Tämä nimi luo hyvät mahdollisuudet Kanin mielikuvitukselle.

Vaikka olemme jo pidemmän aikaa niin sanotusti työskennelleet Herra Kanin kanssa, on tämän työn tekeminen vaatinut pitkää kypsymistä. Työn alku on jo usean vuoden takana. Työtä ei ole mietitty aktiivisesti; se on kypsynyt hitaasti ja itsenäisesti mielissämme saaden aina välillä piristystä jostakin asiasta, johon olemme törmänneet. Työ on vaatinut myös sen, että olemme muodostaneet oman käsityksemme tekstiilistä. Tämä käsitys on rakentunut pikkuhiljaa opintojemme aikana. Samalla Herra Kanin persoona on muovautunut mielissämme siihen pisteeseen, että nyt sitä voisi kutsua meidän yhteiseksi sivupersoonaksemme.

Matkan varrella meille on muodostunut selkeä käsitys siitä, mitä haluamme tehdä. Kuitenkin tämän käsityksen saattaminen sanalliseen muotoon esimerkiksi aihekuvausta tai työsuunnitelmaa varten, on ajoittain ollut haastavaa. Mielikuviamme maailma on ollut niin moniulotteinen ja se on sisältänyt paljon ”sisäpiirin” tietoa, että koko sen ajatusten temmellyskentän kokoaminen järkeväksi kokonaisuudeksi ei ole ollut helppoa. Luovan mielen kuitenkin kuvaillaan turvautuvan sisäisiin mielikuviin ja näkemyksiin, jotka ovat yhteydessä monenlaisiin epämääräisiin ja polveileviin ajatuksiin (Raudsepp 1984, 143). Raudsepp (1984, 144) itse asiassa esittää teoksessaan, että liian varhainen mielikuvien tai monimutkaisten ajatusten määrittäminen voi jopa estää ajatusta kehittymästä täydellisesti. Toisaalta asioiden määrittäminen sellaiseen muotoon, että ulkopuolinenkin ymmärtää, mistä on kysymys, saattaa tuoda työhön jonkin uuden näkökulman. Tätä työtä tehtäessä sen muoto on muuttunut moneen kertaan ja aina se on mielestämme mennyt parempaan suuntaan. Kun työstä on tehty kaavio, jonka avulla työn rakennetta on selvitetty muille, kaaviota tehdessä ja sitä läpikäydessä olemme huomanneet monia korjattavia kohtia.

Työn tekeminen on vaatinut lukemattoman määrän keskustelua. Olemmekin myöhemmässä vaiheessa katuneet sitä, että näitä keskusteluja ei ole nauhoitettu. Näistä keskusteluista olisi ollut mielenkiintoista seurata luovan ja konkreettisen työn vaihtelua ja limittymistä toisiinsa. Herra Kani on ollut työmme luova puoli, hänen kanssaan olemme irrotelleet, mutta toisaalta olemme olleet hyvin sidoksissa faktoihin. Aktiivisen työskentelyn vaiheessa olemme välillä tarvinneet jotakin aivan muuta ajateltavaa. Silloin tällöin työn

tekemiseen on muodostunut jokin näkymätön ja määrittelemätön lukko, joka on estänyt työn tuottavan etenemisen. Luovaan prosessiin kuuluukin jakso, jolloin ajatukset eivät kulje eikä uusia ideoita synny (Raudsepp 1984, 165). Tähän ”pattitilanteeseen” huomasimme tuovan apua esimerkiksi ruuanlaiton tai leivonnan, jotka ovat meille muutoin melko vastenmielisiä toimintoja. Kuitenkin jokin muu, kuin luovaksi kokemamme työskentely on ollut tarpeellinen vastapaino. Vaikka esimerkiksi maalaaminen onkin omalta osaltaan konkreettista työskentelyä, siinä ei ideoinnin jälkeen ole enää kysymys luovuudesta, vaan fyysisestä työstä, on sekin vaatinut vastapainonsa.

Sisaruksina yhteistyömme on ollut itsestään selvää. Olemme aina tehneet yhteistyötä, joskaan emme ihan tällaista. Työnjako, tekemisen tapa ja prosessin eteneminen muotoutuivat luontevasti. Lienevätkö syynä samat geenit vai kasvuympäristö, että ajattelemme asioista hyvin samalla tavalla ja työskentelytapamme ovat samanlaisia. Tiedämme toistemme vahvuudet ja heikkoudet, ja sen kummemmin ajattelematta tai analysoimatta paikkaamme toistemme tekemisiä. Jopa mielikuvituksemme laukkaa niin samoilla laduilla, että voimme täydellä syyllä puhua yhteisestä sivupersonasta.

5. Kanin kanssa kirjasilla

” Kirjoitan aina itselleni ensisijaisesti. Yritän saada kirjoittamiseen itseni mahdollisimman kokonaisena, siten, että tekstiin tulee mukaan sekä tietoa, järkeä ja logiikkaa että myös tunteita, intohimoa, unelmia, lapsuuden pelkoja ja kaikkivoipaisuuden uhkeita tunteja. Hyvään tekstiin pitää mahtua niin sinussa piileskelevä hiirulainen kuin se mahtipontinen Münchausen, joka pystyy ratsastamaan kirkontornin huipulle ja nostamaan itsensä tukasta.” (Anderson 2002, 20-21)

Tätä kirjaa kirjoitettaessa on kirkontorniin ollut suhteellisen helppo ratsastaa, sillä Herra Kani on luonut paljon mahdollisuuksia. On vain pitänyt uskaltaa päästää irti. Välillä irti päästäminen on hirvittänyt, koska silloin vallan on ottanut aina Herra Kani. Hyvin pian tämän vallansiirron jälkeen kirjoittaja huomaa kirjoittelewansa asioita, joita ei ehkä muuten ikinä tulisi kirjoittaneeksi. Kun tekstiä on sitten jälkeinpäin tarkastellut kriittisesti, saattaa poskipäihin hiipiä lievä häpeän puna, mutta asialle ei oikeastaan voi enää mitään. Ei Kanin ajatuksia voi mennä korjailemaan. Jos niin tekisi, ei Kania enää olisi, olisi vain ihmiskirjoittaja omine ihmisen rajoituksineen.

Koko kirjoittaminen täytyi kuitenkin aloittaa kaikesta kootusta tiedosta. Kun tieto oli Herra Kania suodattimena käyttäen lajiteltu erilaisiin osa-alueisiin, täytyi ryhtyä kokoamaan tarinan runkoa. Listasimme tarkasti kaiken, mitä kirjaan halusimme. Kuitenkin melko pian kirjoittamisen aloittamisen jälkeen kävi ilmi, että asioita olisi pitänyt listata vieläkin yksityiskohtaisemmin. Tämän lisäksi osa tiedosta tuntui olevan vielä liian hataralla pohjalla, joten tietoa täytyi hankkia lisää tai sitä täytyi tarkistaa. Nämä puutteet alkuvalmisteluissamme hidastivat itse kirjoittamista hieman. Onneksi kuitenkin päidemme sisällä loikkiva Herra Kani pyrki esiin niin innokkaasti, että työn jokseenkin jouheva sujuminen oli taattu.

Tarinan hahmojen ja tapahtumien konkreettinen hahmotteleminen vaikkapa piirtämällä ja maalaamalla auttaa kirjoittajaa työssään (Vakkuri 2006, 44). Omalla kohdallamme tämä hahmottaminen on ollut helppoa. Kirjaa varten maalatut kuvat, sekä oma mielikuvitusemme ja yhteiset keskustelumme Herra Kanin maailmasta, tai hänen kanssaan, ovat olleet edellytys työn sujuvuudelle.

Seuraavassa pieni esimerkki kirjasta. Tässä kohtaa Herra Kanin mielikuviutus villiintyy aurinkopitsistä:

” ..Vaan lieneekö Herra Kanilla yhtä hauskaa, jos pyydämme häntä kokeilemaan virkkaamista? Virkkaamalla tehdään tietenkin niitä pannulappuja koulun ensimmäisellä luokalla, mutta myös pitsin tekemiseen erilaiset virkkaustekniikat sopivat mainiosti. Lisäksi lankaa voidaan kieputella kauniiksi nypläämällä, solmeilemalla pitsimäisiä fransuja tai makramee-solmuja. Vaatteita ja kodintekstiilejä on aikojen saatossa koristeltu myös frivolité- eli sukkulapitsillä, haarukka-, aurinko- ja verkkopitsillä vain muutamia tekniikoita mainitaksemme.

”Aurinkokuningas Kani viihtyi mainiosti Versailles-palatsinsa puutarhassa tekemässä tihu... puutarhatöitään. Töitä varten hän oli valmistanut itselleen aurinkopitsisen esiliinan, jossa oli isot verkkotaskut. Kuninkaalla kuului olla myös hiusverkko, joka piti karvat ojennuksessa aina ulkoillessa. Mutta isoihin taskuihin oli hyvä kerätä porkkanoita ja omenoita. Hedelmäpuiden kuorikin maistui makoisalta, vaikka asiantuntemattomat puutarhurit olivatkin kovasti sitä mieltä, ettei aurinkopitsisessä esiliinassaan kuljeskeleva Aurinkokuningas Kani olisi saanut nyplätä omia hedelmäpuitaan. Ymmärtämättömät typerykset! Aurinkokuningas ei katso sellaista hyvällä. Sellaista katsotaan pahalla silmällä, eikä se silmä ole pääpuolessa ensinkään!”

Herra Kanin ajatuksenjuoksu on usein vähintäänkin erikoista – arveluttavaa jopa, mutta toisinaan hän kuitenkin tuntuu osuvan aivan asian ytimeen...”

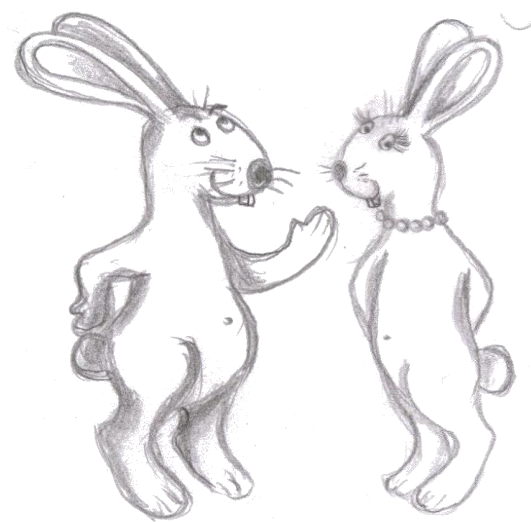
Kirjassa Herra Kanin ajatukset ja puhe on kursivoitu. Yllä olevasta esimerkistä käy ilmi, kuinka fakta ja fiktio limittyvät toisiinsa. Herra Kanin ajatusten ja tekojen avulla pääsemme aina siirtymään seuraavaan aiheeseen, kuten seuraavassa esimerkissä, jossa siirrymme värjäyksen maailmasta huopaan seuraavalla tavalla:

”Keltti Kani hyökkäsi kelteisillään vihollista kohti, joka taas kerran yritti tunkeutua Kanin kasvimaalle. Tällä kertaa vaarassa olivat värimatarat, joita Keltti Kani oli kasvattanut ja kypsytellyt kokonaista kolme vuotta! Kani näytti pelottavalta ilman rihman kiertämää ja nenä siniseksi värjätynä. Joku punaiseen paulanauhaan pukeutunut naiskani yritti uhkailla Keltti Kania tupenrapinoilla, mutta Keltti Kani näytti vain sinisiä ylähampaitaan ja lähti hakemaan lisää sinistä väriä indigokasvista.”

Nyt taitaa olla parempi, että painamme Herra Kanin touhut villaisella ja jatkamme matkaamme kaukaiseen Aasiaan. Jospa Kanikin suhtautuisi tähän matkaan hieman asiallisemmin kuin edellä. Paula Pupu pudistelee päätään, joten toiveemme taitaa olla turha.

6. Sudin jälki

Kirjan sisällön kanssa yhtä tärkeässä asemassa ovat kuvat. Aluksi Herra Kanista tiedettiin vain korvien malli. Muutoin kanin hahmo vaati runsaasti luonnostelua. Mikään aikaisempi hahmo ei kuitenkaan miellyttänyt, vaikka niitä tulikin piirrettyä oppituntien lomassa moniin paperin kulmiin. Eräällä oppitunnilla sitten aivan yllättäen ja ilman mitään ennakkovaroitusta Herra Kani piirtyi paperille ja heti hänen jälkeensä Paula Pupu (kuva 5 ja 6 sivu 21-22). Välittömästi nämä hahmot todettiin juuri niiksi, joita olimme hakeneet. Seuraavaksi kanin hahmo piti sisäistää, jotta sitä pystyisi piirtämään moniin erilaisiin tilanteisiin.

Kuva 5. Herra Kani ja Paula Pupu sellaisina, kun he esittäytyivät meille ensimmäisen kerran.

Ensimmäiset piirrokset kirjamme päähenkilöstä tehtiin puuväreillä. Oli kuitenkin alusta asti selvää, etteivät puuvärit missään nimessä olisi lopullinen väline kuvien tekoon. Seuraavaksi kokeiltiin vesivärejä, jotka tuntuivat jonkin aikaa sopivalle välineelle. Suunnitelmien tässä vaiheessa mietimme mahdollisuutta yhdistää käsin piirrettyä kuvaa ja tietokoneella tehtyä kuvitusta. Esimerkiksi kanin hahmo ja yksityiskohdat olisivat käsin piirrettyjä ja tausta olisi tehty koneella. Kuitenkaan kokeilujen edetessä tämäkään jälki ei tyydyttänyt meitä. Olimme alkujaan ajatelleet, että tausta olisi vähäisemmässä roolissa ja kanien hahmot ja heidän tekemisensä nousisivat enemmän esille. Tällaiset kuvakokeilut eivät kuitenkaan vastanneet niitä visuaalisia mielikuvia, joita meillä kirjasta oli. Samaan aikaan kuvien kuvallinen taso ei tyydyttänyt niiden tekijää, joten jokin muu ratkaisu oli keksittävä.

Koska kirjaan tarvitaan paljon kuvia, on käytettävällä menetelmällä suuri rooli. Jo varhaisessa vaiheessa mietimme akryylivärien käyttämistä kuvien tekemisessä. Hylkäsimme kuitenkin tämän ajatuksen, koska kuvittelimme, että jokaisen kuvan tekeminen akryyliväreillä maalaten veisi luvattoman paljon aikaa. Kuvien tekemistä kokeiltiin sitten edellä mainittujen puu- ja vesivärien lisäksi myös erilaisilla värikynillä ja tusseilla (kuva 7 sivu 23). Myös erilaisten papereiden käyttäytymistä kokeiltiin. Kuitenkin mitä pidemmälle suunnitelmat ja kokeilut etenivät, sitä vähemmän olimme tyytyväisiä kuvien laatuun. Loppujen lopuksi ainoaksi ratkaisuksi jäi toteuttaa kuvat akryyliväreillä maalaten. Kukin kuva on oma pieni maalauksensa ja se on toteutettu aina tekijän omalla tyyllillä ja laadulla. Viimein saatoimme olla tyytyväisiä kuvien laatuun ja nyt ne mielestämme nostavat kirjan sille kuuluvalla tasolla.

Kuva 6. Paula Puppu ja Herra Kani hieman kehittyneinä.

Kuva 7. Vesiväriluonnos

Kirja sisältää sekä isoja maisemallisia kuvia että pienempiä kuvia Herra Kanista, tai Paula Pupusta ilman taustaa (kuvat 12-14 sivu 25). Isompien kuvien sisältö on useimmissa kuvissa tekniikka keskeinen. Omassa kotimetsässään seikkaileva Herra Kani on pyrkinyt esiintymään kuvissa edustavissa ympäristöissä. Koska Kani oli jo ”uinut persoonineen tekijöiden liiveihin”, muodostuivat kuva-aiheetkin suuremmista ongelmista. Mielikuvat Kanin seikkailuista piirtyivät mieleen varsin selkeinä, valokuvan omaisina kuvina, kuten tekijän muutkin maalausaiheet yleensä tekevät. Juuri meidän luovan työmme ollessa kyseessä, ei ollut aiheellista muuttaa tätä hyvin toimivaa menetelmää. Luonnollisesti työn edetessä kuvien aiheita ja niiden tarvetta täytyi tarkastella sisällön kanssa. Välillä olisi halunnut tehdä kuvan kaikesta pienestäkin tapahtumasta tarinassa, koska se herätti omassa mielessä niin herkullisen mielikuvan. Kaikkea ei kuitenkaan voi kuvata,

vaikka kuinka haluaisi, sillä mielestämme oli tärkeää jättää myös lukijan mielikuvitukselle kuviteltavaa.

Ajallisesti akryylivärikuvien tekeminen on ehkä vienyt vähän enemmän aikaa, kuin muilla menetelmillä tehtyjen kuvien tekeminen. Laatu ja tyyli on kuitenkin sellainen, ettemme vaihtaisi sitä mihinkään.

Kuvan vaiheet (kuvat 8-11):

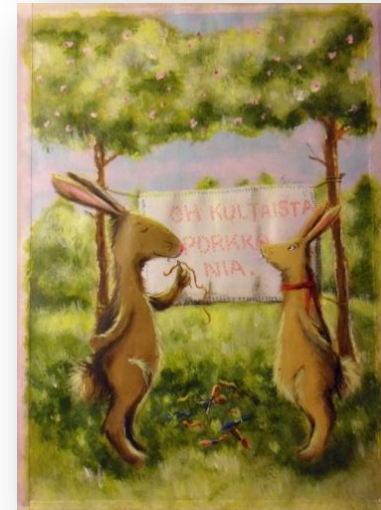
Kuva 8. Tausta

Kuva 9. Elementit paikoillaan

Kuva 10. Lisätään valot ja varjot

Kuva 11. Viimeistellään yksityiskohdilla

Kuva 12

Kuvat 12-14. Kirjan kuvitusta

Kuva 13

Kuva 14

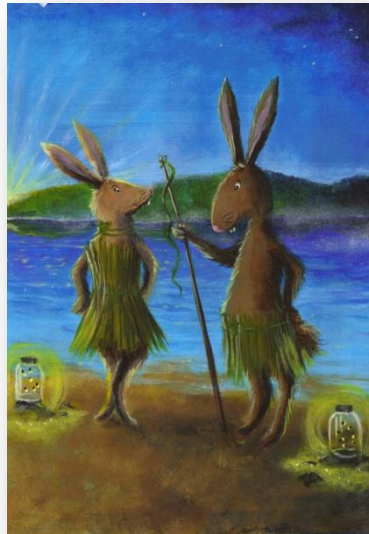
7. Kanin anatomia

Kirjan rakenne muodostui keräämämme aineiston pohjalta jokseenkin loogisesti eteneväksi. Merkittävässä osassa on ollut Toivo Vuorelan Kansanperinteen sanakirja, joka on luettu tarkasti alusta loppuun. Tämän lisäksi sanojen merkityksiä on tarkasteltu muun muassa etymologisen sanakirjan avulla. Monet sanat ja niiden alkuperät ovat kuitenkin sellaisia, ettei niiden alkuperäisestä käyttötarkoituksesta voi sanoa mitään täysin varmaa. On kuitenkin ollut erittäin mielenkiintoista tutustua käytössämme olevien sanojen monenlaisiin merkityksiin.

Kirjaan valittu sisältö on määräytynyt, kuten jo aiemmin on mainittu, pitkälti Herra Kanin persoonan mukaan. Kuitenkin kaiken pohjalla on ollut halu kertoa tekstiilin perusasioiden lisäksi meidän mielestämme mielenkiintoisista ja kenties yllättävistäkin seikoista. Kirjassa esitellään tekstiilin valmistaminen kuidusta alkaen. Lisäksi kirjassa käydään läpi yleisimpiä tekstiiliin liittyviä tekniikoita, joita ovat kutominen ja punominen, kirjailu, värjääminen, huovutus, sekä neulonta ja virkkaus. Nämä tekniikat olemme valinneet oman ammattitaitomme ja havaintojemme pohjalta. Vaatetusta emme kirjassa juurikaan käsittele siitä syystä, että se oman kokemuksemme mukaan helpoimmin mielletään tekstiiliksi, eikä sitä näin ollen ole tarpeellista ottaa erityisesti esille.

7.1 Kirjan sisältö

Kirjan sivuilla tutustumme ensiksi Herra Kaniin ja Paula Pupuun. Tämä tapahtuu melko kriittisellä hetkellä, koska Herra Kanin porkkanasäkki on rikki ja hän ärtyy siitä. Porkkanasäkki tarjoaa meille kuitenkin oivan syyn ryhtyä tarkastelemaan tekstiiliä hieman lähemmin.

Kuva 15. Sydämetöntä

Luku 2

Sydämetöntä (kuva 15)

Ensimmäisenä kirjassa pohditaan sitä, mitä olisi ilman tekstiiliä. Kirjassa käytetyssä esimerkissä roomalainen historioitsija Prokopios (n. 500 -560 jaa.) kauhisteli pohjoisessa asustelevien Skrithfinnien elämästä villipetojen tavalla: ” *Sillä he eivät käytä vaatteita eivätkä kenkiä eivätkä vaimot tee mitään käsitöitä. He elävät yksinomaan tapettujen eläinten lihasta ja pukeutuvat niiden nahkoihin. Heillä ei ole pellavakankaita eikä neulomakeinoja.* ” Olisimmeko siis edelleen villipetojen kaltaisia, mikäli tekstiiliä ei olisi keksitty? (Huurre & Turpeinen 1992, 157.)

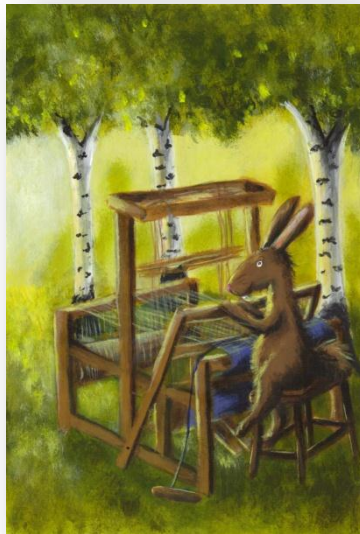
Luku 3

Elastinen Kani

Seuraavaksi siirrymme kirjassa kuituihin, jotka ovat kaikenlaisen tekstiilimateriaalin lähtökohtana. Esitellään lyhyesti luonnon- ja tekokuidut, sekä epäorgaaniset kuidut. Pohditaan hieman Herra Kanin kanssa sitä, mitä sarveisaine tarkoittaa ja saadaan Herra Kani yökkäilemään, kun puhutaan rauhaseritteestä, eli silkistä. Loppujen lopuksi huomataan, että tekstiilien kirjo voi olla aika monipuolinen.

Kuva 16. Kehrääjät

Kuva 17. Kreppiä ja vohveileita

Luku 4

Kehrääjät (kuva 16)

Kun olemme hetkisen viivähtäneet kuitujen maailmassa, siirrymme langan valmistamiseen. Kerrotaan lyhyesti värttinästä, rukista ja tekstiilialan teollistumisen mahdollistaneesta kehruu- Jennystä. Mietitään myös sitä, miten entisaikaan naisen piti osata kerää, kehrätä, kutoa ja ommella miehen paita päästäkseen naimisiin (Suomen käsityönmuseo). Aiheutamme myös huomaamattamme mustasukkaisuusdraaman, kun puhumme tainasta ja tainamisesta. Kani ja Pupu luulevat näitä köydentekemiseen liittyviä termejä naispuoliseksi Kaniksi, eikä siitä hyvää seuraa.

Luku 5

Kreppiä ja vohveileita (kuva 17)

Saatuamme aikaiseksi lankaa, on aika puhua kankaista. Esitellään kudontaa, punontaa ja erilaisia kankaan sidoksia. Tästä seuraa se, että Herra Kani menee aivan sekaisin, kun käsittelemme esimerkiksi vohveli-, kreppi-, panama- ja kanavasidoksia. Herra Kanin päässä nämä asiat yhdistyvät vohveileita syöväksi kanavavahdiksi ja kaikki on taas ihan solmussa. Mietitään myös, milloin kudonta loppuu ja punonta alkaa.

Luku 6
Ruutulippu

Lyhytpinnaisen Herra Kanin kyllästyttyä punomiseen, siirrymme autojen maailmaan. Käsittelemme moottoriliikenteen maailmasta löytyviä tekstiileitä. Muun muassa autonrenkaiden runko muodostuu tekokuitukudoksesta (Goodyear), ja turvavyöt ovat silkkaa tekstiiliä.

Kuva 18. Tuulta purjeisiin

Luku 8
Aateluus velvoittaa

Koska Herra Kani on edellisessä luvussa ryhtynyt kuvittelemaan itsensä kuninkaaksi, siirrymme käsittelemään ylellisyyteen liittyviä asioita. Kerromme hieman ylellisyysetsäetuksista, joista puhuttaessa ei voi olla huomaamatta säätyjakoa. Esimerkkinä kerromme rantasalmelaisesta piiasta Anna Heikintyttärestä, joka 1720- luvulla joutui vankeuteen vedelle ja leivälle tultuaan kirkkoon sinisessä silkkimyssyissä (Soininen 1954, 557).

Luku 7
Tuulta purjeisiin (kuva 18)

Autojen maailmasta on vain pieni matka merenkulkuun, johon tekstiileillä on ollut varsin suuri vaikutus. Miten olisikaan käynyt viikingeille, tai esimerkiksi Kolumbukselle, jos ei olisi ollut purjekangasta. Herra Kanilta löytyy teoria tähänkin aiheeseen. Jo viikinkiaikana villat, tekstiilit ja väriaineet olivat hyvin tärkeää kauppatavaraa (Viikingit Suomessa).

Kuva 19. Helmenpistäjä

Luku 9

Helmenpistäjä (kuva 19)

Aatelisista siirrymme Herra Kanin ristipistojen kautta kirjailun maailmaan. Herra Kani sekoittaa kirjan tässä osiossa luontevasti sukkanauharitarit ja pariisilaiset muodinluojat mielenkiintoiseksi kokonaisuudeksi.

Luku 10

Hiisi viekään

Senhän saattaa arvata miten käy, kun Kanin kuullen ryhtyy puhumaan turkiksista. Tässä kirjan osiossa aiheutamme nimittäin Herra Kanin pyörtymisen ja siitä toinnuttuaan Kani on hyvin vihainen. Pohdimme myös sitä, miten turkis liittyy tekstiiliin. Mielenkiintoista turkisten maailmassa on esimerkiksi sana raha, joka on alun perin tarkoittanut jonkin eläimen kuivatettua nahkaa tai nahankappaletta (Lehikoinen 2007, 231). Turkisten ja nahan maailmaan liittyviä ilmauksia ovat myös kihtelykset, mäntti ja pännintä. Viimeksi mainittuja ilmauksia Herra Kani taitaa käyttää, kun toipuu pyörtymisestään ja on äissään, kun turkin paekkooja. Tässä kappaleessa pohdimme myös hieman tuohen käyttöä.

Kuva 20. Suomen saloilla

Luku 11

Suomen saloilla (kuva 20)

Tekstiilien maailma on jättänyt jälkeensä lukuisia ilmauksia, joiden alkuperää ei välttämättä tule ajatelleeksi. Lisäksi erilaisia tekstiiliin liittyviä asioita käytetään vertauskuvina esimerkiksi runoudessa. Eino Leinon Elegiassakin ”langat jo harmaat lyö elon kultainen pirta”. Pirtahan on kangaspuiden olennainen osa ja sillä ”lyödään” kudetta. Lisäksi tekstiilistä muistuttavat monet paikannimet ja ihmistenkin nimet kuten olemme jo oppineet Paulasta ja Tainasta. Tässä kirjan osiossa Herra Kani kertoo meille jännittävän tarinan Suomen sodasta ja siihenkin tekstiili olennaisesti liittyy. Tarina on Herra Kanin mukaelma erään kesäyön tapahtumista Kallavedellä vuonna 1808, kun veneosasto piti saada mahdollisimman huomaamattomasti

Kuopion ohitse. Muiden harhautuskeinojen lisäksi veneiden hankaimet käärittiin rätteihin, jotta minkäänlaista ääntä ei olisi soudettaessa kuulunut. (Nelsson 2008, 112).

Luku 12

Elämän lanka

No, Herra Kani innostuu hieman liikaa Sven Tuuvasta ja kenraali Duncerista ja kolhii itsensä näytellessään Koljonvirran taistelua kuokkansa kanssa. Näin Herra Kani tarjoaa meille tietämättään oivan aasinsillan lääketieteen maailmaan. Laastarit ja sideharsot kun ovat tekstiiliä nekin. Puhumattakaan siitä, kuinka lääkärit käyttävät neulaa ja lankaa kursieissaan ihmisiä kokoon.

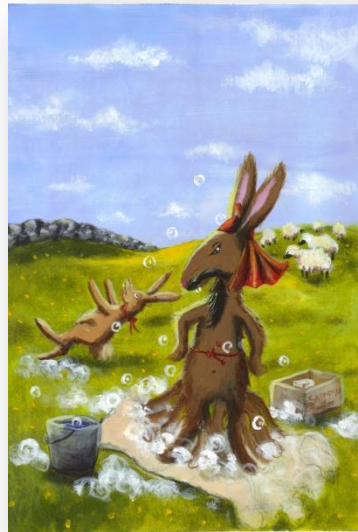

Kuva 21. Paholaisen väri

Luku 13

Paholaisen väri (kuva 21)

Sekä lääkkeenä että väriaineena käytetyn sahramin avustuksella voimme hypätä kankaan värjäämisen jännittävään maailmaan. Värit ja värjäminen ovat olleet aikojen saatossa monessa mukana. Väreillä on ollut merkittävä rooli kaupankäynnissä ja politiikassa. Joku on ollut sitä mieltä, että Jumala ei hyväksy värjäämistä, koska ei ole itse luonut lampaista purppuranpunaisia tai taivaansinisiä. Toisaalla taas Paavi on esitellyt asuissaan kardinaalipuppuran, josta tuli luksusväri paavien ja ruhtinaiden käyttöön (Hintsanen 2000). Kania tässä värien maailmassa kiinnostaa ainakin muinaiset Keltit, joiden kerrotaan vihollisten pelottelemiseksi värjänneen alastoman vartalonsa värimorsingosta saatavalla sinivärillä (Daniell 1995, 20).

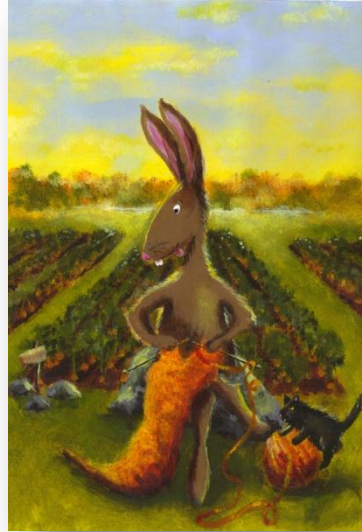

Kuva 22. Huopatassut

Luku 14

Huopatassut (kuva 22)

Kanin kelteisillään tapahtunut Keltin leikintä joudutaan painamaan villaisella ja niin olemmekin päässeet villan ja huovan ihmeelliseen maailmaan. Huovuttaminen on kehräämistä ja kutomista vanhempi taito, joka on levinnyt maailmalle Keski- Aasiasta. Paimentolaisheimot ovat asuneet huovasta tehdyissä asumuksissa, eli jurtissa. Huovasta tehtyjä tiivisteitä käytetään rakennuksissa meilläkin ja esimerkiksi traktorin vetoakselista löytyy huopatiiviste (Ihalainen 2000; Koskenpään huopatehdas). Herra Kani kuvittelee olevansa suuri ja pelottava Tšingis-Kani.

Kuva 23. Silmukointia

Luku 15

Silmukointia (kuva 23)

Villasta loikkaamme neulonnan ja virkkaamisen pariin. Nämä tekniikat ovat monille niitä tutuimpia tekstiilitekniikoita, mutta ne ovat kuitenkin melko nuoria tapoja käyttää lankaa. Euroopassa neulonta on esimerkiksi yleistynyt vasta keskiajalla. Neulonta on kuitenkin saavuttanut suurta suosiota ja sitä esiteltiin jopa Lontoon maailmannäyttelyssä vuonna 1851. Virkkaamalla taas saadaan aikaan muun muassa pitsiä, joka kiehtoo ystäväämme Herra Kania siinä määrin, että hän kuvittelee jälleen olevansa kuningas. Tällä kertaa Aurinkokuningas, aurinkopitsisessä esiliinassaan. (Almay, Luutonen & Mitronen 1993, 8.)

Luku 16

Magiaa

Tekstiilien maailmaan liittyvät olennaisesti myös erilaiset uskomukset ja taikakeinot. Nykyäänkin useimmille on tuttua toivottaa laskiaisen pulkkamäessä pitkiä pellavia. Herra Kani tutustuu myös Paraan. Se on ollut olento, joka on lähetetty varastamaan esimerkiksi maitoa naapuritalosta (Vuorela, J. 2009).

Kuva 24. Kaninautti

Luku 17

Kaninautti (kuva 24)

Taikuudesta on hyvä siirtyä avaruuteen. Ensimmäisenä ei avaruudesta tule mieleen tekstiili, mutta niin vain sitä sielläkin tarvitaan. Esimerkiksi avaruuspuvun neljästätoista kerroksesta päällimmäinen on kudottu tulen- luodin- ja vedenpitävien kankaiden yhdistelmästä. Ilman tätä pukua eivät avaruuskävelyt olisi mahdollisia. Lisäksi Suomessa kehitellään aurinkotuulella toimivaa sähköpurjetta, joka helpottaisi avaruusmatkailua ja joka koostuu jopa 20 kilometriä pitkistä langoista. (NASA; E-sail.)

Luku 18

Soraääniä

Avaruudesta Kani rysähtää kertaheitolla maankamaralle ja tutkimme maanrakennuskankaita ja rakentamista. Esimerkiksi suodatinkankaita käytetään routavaurioiden estämiseen ja rikkakasvien kasvun hillitsemiseen (Kaitos). Eroosion estämiseen puolestaan käytetään geotekstiilejä, jotka usein kudotaan luonnonkuiduista. Niiden avulla voidaan vahvistaa maarakenteita ja istuttaa kasvillisuutta eroosioherkille alueille (Urban natural).

Luku 19
Palloilua

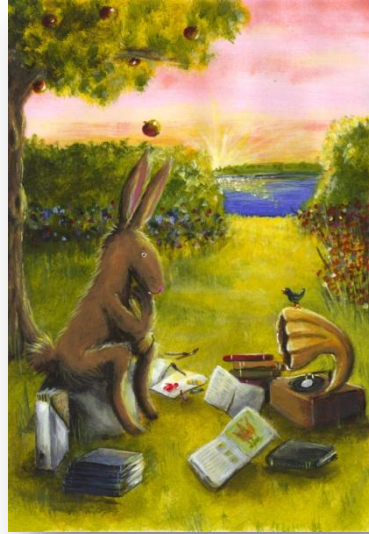
Herra Kani alkaa osoittaa jo hieman uupumisen merkkejä. Se ei tietenkään ole mikään ihme, sillä onhan hän riehunut ympäriinsä milloin ketäkin esittäen jo hyvän aikaa. Nyt Herra Kani alkaa haikailla urheiluharrastuksiansa pariin. Mutta eihän tekstiiliä pääse pakoon edes urheilukentälle. Siellähän voidaan telmiä tekonurmella ja pelata jalkapalloa, puhumattakaan niistä kaikista teknisistä kankaista, joita urheilijoille kehitellään.

Kuva 25. Ollakko vaiko eikö olla

Luku 20
Ollakko vaiko eikö olla (kuva 25)

Melkein lopuksi pohdimme vielä hieman oppimaamme. Herra Kanilla on erikoislaatuinen käsitys uusin silmin katsomisesta.

Kuva 26. Luovasti käpälöiden

Luku 21

Luovasti käpälöiden (kuva 26)

Lopuksi Herra Kani opettaa meille luovuutta ja sekoittaa ajatuksiamme navoilla ja naaleilla, jotka eivät tunnu mitenkään liittyvän aiheeseen, vai liittyvätkö sittenkin? Kaikesta tästä seuraa se, että Herra Kani luulee nyt olevansa tekstiilin Tri. Ei siis tohtori, vaan Tri. Kaiken lisäksi Herra Kani on kirjan kuluessa askarrellut itselleen tohtorinhatun, joka ei ole kovin perinteinen, mutta on siinä kyllä käytetty monia tekstiilintekniikoita. Lopuksi jätämme jäähyväiset Herra Kanille ja Paula Pupulle.

7.2 Onko sisältö hyvä?

Kirjan onnistuneisuuden arviointi on tässä vaiheessa hieman hankalaa. Olemme työskennelleet kirjan parissa niin tiiviisti, että pystyäksemme arvioimaan sitä mahdollisimman objektiivisesti tarvitsisimme tähän väliin pienen asumuseron koko asiasta. Tässä vaiheessa voimme kuitenkin sanoa olevamme siihen niin tyytyväisiä, kuin mihinkään teokseemme yleensä pystymme olemaan. Olemme nimittäin oppineet itsestämme sen, että omiin luoviin töihinsä on harvoin täysin tyytyväinen. Aina olisi jotakin parantamisen varaa. Kuitenkin meidän mielestämme tämä on yksi niistä voimista, joka saa aina yrittämään uudelleen ja jatkamaan työskentelyä. Pyrkimys tehdä seuraavasta vastaavanlaisesta työstä piirun verran parempi, ajaa aina kohti uusia innostavia

haasteita. Lopullisesti kirjan onnistumista voitaneen arvioida vasta sitten, kun tiedämme haluaako joku tämän teoksen julkaista ja ostaako tätä mahdollista julkaisua kukaan muu, kuin me itse.

Kirjaa ei ole taitettu, mutta se on ulkoasultaan haluamamme tyylinen. Erityisesti olemme kiinnittäneet huomiota tekstin ja kuvien suhteeseen. Emme ole halunneet tehdä kirjasta kuvakirjaa, emmekä toisaalta liian tekstipitoista. Olemmekin tyytyväisiä kuvien ja tekstin suhteeseen (kuva 27 sivu 38). Pääasiallista kohderyhmäämme ajatellen kirjan sisältö on mielestämme tasapainossa.

7.3 Nurja puoli

Tutkiessamme aineistoa olemme törmänneet myös sellaisiin aiheisiin, joita emme ole halunneet käsitellä myös lapsille sopivassa kirjassa. Esimerkiksi moraalisesti arveluttava aineisto on luonnollisesti jätetty pois. Uskontoon tai kuolemaan ei joitakin mahdollisia viittauksia lukuun ottamatta puututa.

Suomalainen kansanperinnekin sisältää varsin huomattavasti sellaista aineistoa, joka on kieliasultaan kovin vulgaaria, joten tällaiset esimerkit on jätetty pois, vaikka ne muutoin toisivatkin tekstiiliin liittyviä asioita hyvin esille. Yksi tällainen esimerkki on hailuotolainen loru, jota on luettu, kun toinen on laskenut lankapasmoja ja on toivottu, että tulisi sotku: ”*Yks kaks perse raks, kolome nelijä nelikon pohoja, viis kuus villa tukko, seittemän kaheksan kannun mitta, yheksän kymmenen kyrvän niska*” (Kotimaisten kielten keskus). Loru on hyvä esimerkki siitä, miten kansanperinteessä on tekstiiliin liittyvää aineistoa. Samalla loru on esimerkki siitä, että lankapasmojen laskeminen on ollut niin tavallista, että siitä on syntynyt oikein lorukin.

Sotateollisuus on ollut alkuun paneva voima monenlaisille keksinnöille, niin myös tekstiilien kehittelylle. Trenssitakki on esimerkiksi kehitetty alkujaan sotilaskäyttöön (Burberry). Trenchcoat tarkoittaakin juoksuhautatakkia. Kerrotaan myös, että paitsi vedenpitäviä, takit olivat myös niin tiiviitä, että lähitaistelussa pistintä ei ollut helppoa survaista takin läpi.

Mielenkiintoinen piirre tekstiilin merkitystä tarkasteltaessa on myös menneen ajan mietinnät siitä, miten käsitöiden tekeminen vaikuttaa siveyteen. Epäiltiinhan jossakin vaiheessa, kun kansan kotitarvetekeminen vähentyi, että tällä asialla saattaisi olla vaikutusta kansan siveellisyyteen. Samaa periaatetta noudattelee myös taannoinen käsitys mielisairaanhoidossa. Katsottiin nimittäin tärkeäksi tarjota naispotilaille käsitöitä tehtäväksi, jotta naisten ajatukset pysyisivät siveällä polulla. Taitaahan se olla olemassa sellainen sanontakin joutavista käsistä pahalaisen työvälineenä. Mitään ei kuitenkaan mainita miesten siveellisyydestä, tai miesten käsien pysymisestä kurissa käsitöiden avulla. (Hulluuden historia.)

Naisen asema onkin teema, joka nousee aineistosta esille lukuisia kertoja. Vaikka sanotaan, että ”rukki se on joka leivän tuop”, silti naisten tekemistä ikään kuin vähätellään (Kotimaisten kielten keskus). Kotitarpeiksi tekevästä naisesta ei juurikaan puhuta, mutta esimerkiksi suutari ja räätäli ovat arvostettuja ammatteja. Näiden ammattien harjoittajat ovat yleensä olleet miehiä. On huomattavissa myös se, että heti, kun tekijänä on mies, hänellä on ammattinimike. Tietysti asiaan vaikuttaa sekin, ettei naisella ole ollut mahdollisuutta harjoittaa minkäänlaista varsinaista ammattia. Nykyajasta katsottuna esimerkiksi entisaikainen sääntö siitä, että naisen täytyi osata keriä lammas, kehrätä lankaa, kutoa kangasta ja ommella miehen paita päästäkseen naimisiin herättää sisällä uinuvan feministin (Suomen käsityön museo). Miten niin täytyy osata ommella juuri miehen paita? Onpahan kirkkoherra Mureniuskin 1600-luvulla ollut sitä mieltä, että kihlajaislahjojen pitäisi olla kunnollisia miesten sukkaa. Hieman alentuvasti naisten käsitöihin suhtaudutaan myös 1770-luvulle ajoittuvassa kirjoituksessa. Kirjoituksessaan maisteri Elias Lagus antaa ymmärtää, että naiset neuloivat kyllä taidokkaasti villapaitoja, mutta tekivät sen vain oikeiden käsityöläisten puutteessa (Almay, Luutonen & Mitronen 1993, 19). Ämmänsolmukin on ollut nimitys väärin tehdylle solmulle (Vuorela 1979, 526).

Tällainen ajattelu ei tietenkään poikkea mitenkään aiemmin mainitusta palkollislakiluonnoksesta, jossa nimenomaan naisilta vaadittiin miesten eduksi koituvaa taitoa, ennen kuin he saivat edes lupaa mennä naimisiin. Ikäväksi asian tekee se, ettei missään törmää miehille esitettyihin vaatimuksiin ja pakotteisiin. On tietenkin selvää, että sekä miehet että naiset osallistuiivat talon töihin, mutta miesten töitä ei sentään määrätty lain voimalla.

8. Ketunhätä kainalossa?

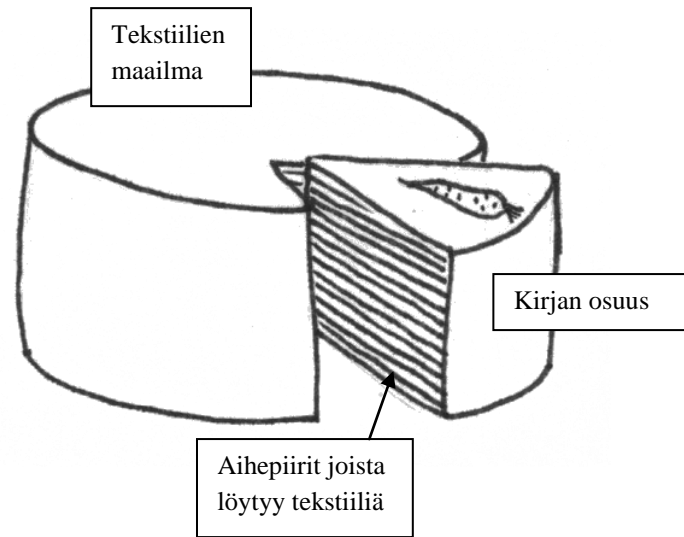
Tarkasteltaessa tämän työn uskottavuutta ja luotettavuutta on otettava huomioon koko työn alkuasetelma. Olimmehan valinneet lähestymistapamme nimenomaan oman historiamme ja käytännön kokemustemme perusteella. Toisaalta juuri omat kokemuksemme ovat olleet koko työn tekemisen alkuperäisenä syynä. Lisäksi olemme halunneet osoittaa tekstiilin monipuolisuutta.

Olemme siis tehneet työn tietystä näkökulmasta ja sieltä näkökulmasta käsin löytäneet tiemme muihin näkökulmiin. Kuten on jo mainittu, tämä työ on tekijöidensä näköinen käsitys tekstiilien maailmasta. Huomioon on otettava myös se, että Herra Kani on sählännyt mukana kaikissa kirjan tekemisen vaiheissa mielenkiintoisine katsantokantoineen. Vaikka tietoa ei koottukaan varsinaisen tutkimuksen muotoon, täytyi meidän analysoida ja luokitella koko keräämämme aineisto hyvinkin tarkasti. Tästä kaikesta meidän täytyi muodostaa oma käsityksemme, joka kulkee kirjan tarinan mukana. Emme kuitenkaan halunneet tuoda omia näkemyksiämme esiin liian jyrkästi, jotta lukijalla olisi mahdollisuus katsoa asioita oman suodattimensa läpi. Tarkka lukija voi kuitenkin monessa kohtaa havaita mielipiteemme jonkinlaisina vihjailuina.

Koska pyrimme tuomaan ilmi tekstiilin monipuolisuutta, on joitakin asioita hieman kärjistetty. Aineistossamme esiintyy runsaasti historiaan liittyviä lähteitä. Tämä selittyy osittain kiinnostuksellamme historiaan. Toisaalta moni historiallinen asia vaikuttaa asioihin vielä nykypäivänäkin. Eihän esimerkiksi voi kiistää sitä, etteikö purjekankaan puuttuminen olisi muuttanut maailmanhistorian kulkua. Lähteissä pyrimme noudattamaan tarvittavaa lähdekritiikkiä ja tarkistamaan tietoja useasta eri lähteestä.

Tiedon sisältöön vaikutti myös se, että työn ei ole tarkoitus olla kaiken kattava tietoteos. Koska emme halunneet antaa valmiita vastauksia, ei mitään ilmiötä tarkasteltu kovin laajasti. Suppea näkökulma saattaa tietenkin aiheuttaa myös suppean tulkinnan aiheesta. Ohessa olevassa kaaviossa 2 havainnollistetaan käsityksemme kirjan sisällön suhteesta koko ”tekstiilien maailmaan”:

Kaavio 2. Tekstiilien maailma

9. Sadon tarkastelua

Työtä varten kerättiin suuri määrä aineistoa, josta kirjassa loppujen lopuksi käytettiin vain murto-osaa. Tämän aineiston avulla pääsisi monien muidenkin töiden alkuun. Työtä tehdessämme emme varsinaisesti tutkineet esimerkiksi naisten työn arvostamista tai sen puutetta. Se vain on teema, joka nousi esille aineistoa tarkastellessamme. Aineistosta löytyisi myös muita aiheita esimerkiksi sanojen ja sanontojen maailmasta. Tämäkin kirja sisältää kuitenkin hirvittävän määrän pientä tietoa, jota olemme halunneet siihen laittaa. Olemme mielestämme onnistuneet kaivamaan tekstiilinmaailmasta esille monia mielenkiintoisia asioita ja ilmiöitä. Esimerkeiksi pyrimme valitsemaan tapauksia, jotka tekevät vaikkapa jostakin historiallisesta asiasta mahdollisimman elävän ja inhimillisen.

Olemme kokonaisuutena tyytyväisiä kirjan sisältöön. On ollut melkoinen työ saada sovitettua fiktiivisen kanin mielipiteet tekstiilien maailmaa kuvaaviin esimerkkeihin. Vaarana oli muun muassa se, että Herra Kani varastaa koko tarinan ja faktatieto jää Kanin jalkoihin. Toisaalta piti varoa, ettei sisältö ole vain irrallinen kokoelma epämääräisiä tiedon murusia. Mielenkiintoisia asioita olisi ollut käsiteltäväksi vaikka millä mitalla.

Teoksemme mahdollisesta julkaisemisesta on jo keskusteltu muutamilla tahoilla. Olemme keskustelleet myös graafikon kanssa siitä, kuinka olisi järkevintä edetä työn saattamiseksi painokuntoon. Herra Kanin seikkailut siis elävät, vaikka varsinainen opinnäytetyön tekeminen päättyikin. Työn aikana mieliimme on juolahtanut monia uusia mahdollisuuksia Herra Kanille. Olisi esimerkiksi ihanaa nähdä animoitu Herra Kani käyskentelemässä pitsiesiliinassa Versaillesin puutarhassaan klassisen musiikin säestyksellä. Herra Kani tutustuisi tekstiilin lisäksi mielellään myös muihin ihmetyttäviin asioihin.

Työn tekeminen oli erittäin opettavaista. Saimme pohtia omaa käsitystämme tekstiilistä ja sen vaikutuksesta maailman menoon. Tiedollisen puolen lisäksi opimme uusia asioita omasta luovuudestamme. Kun tehdessään miettii ja analysoi tekemistään, oppii paljon omista toimintatavoistaan ja tunnistaa mahdolliset heikkoutensa. Mahdollisella seuraavalla kerralla osaa jo varautua ongelmakohtiin. Vaikka tässä työssä olemmekin

käsitelleet enemmän omaa luovaa prosessiamme, meitä kiinnostavat myös erilaiset luovuusteoriat. Tätä työtä tehdessä on herännyt vielä suurempi kiinnostus perehtyä lisää luovuuteen ja siihen liittyviin ilmiöihin. Oman ilmaisumme ja luovuutemme ylläpitäminen ja kehittäminen tuntuvat nyt entistä tärkeämmille.

Herran Kanin seikkailutkin voisi epäilemättä kirjoittaa uudestaan vaikka seitsemän kertaa, ja aina siellä olisi jotakin muutettavaa. Niin kuin kaikessa luovassa työssä, on tämänkin kirjan kohdalla ollut pakko sanoa, että nyt riittää. Pientä viilaamista ja hiomista voisi tehdä loputtomiin. Kuitenkin erityisesti tämän kirjan kohdalla pienenkin asian lisääminen tai poistaminen saisi aikaan massiivisen lumipalloefektin, joka vaikuttaisi koko kirjan sisältöön. Tietoa aiheestamme löytyisi loputtomasti ja olemme joutuneet rajoittamaan omaa lukemistammekin, jotta emme koko ajan törmäisi uusiin ja mielenkiintoisiin maailmoihin. Voimme kuitenkin luovuttaa teoksemme tarkasteltavaksi hyvillä mielin, koska se on sellainen, millaiseksi me sen ajattelimmekin. Sitä paitsi on hyvä, että takataskussamme on paljon mielenkiintoisia asioita, joista voimme kenties kirjoittaa uusia seikkailuja Herra Kanille ja Paula Pupulle, tai ehkäpä tutustumme tulevaisuudessa uusiin hahmoihin.

10. Herra Kanin haastattelu

Annetaan nyt lopuksi kuitenkin suunvuoro vielä Herra Kanille, jotta kuulemme hänen puolensa työskentelystä.

Haastattelijana P. Piponius

Tapaan parhaimpiinsa pukeutuneen ja karvansa hyvin sukineen Herra Kanin erään kasvisravintolan nurkkapöydässä. Herra Kani hymyilee sädehtivästi ja siemailee porkkanamehuaan. Tunnelma on rennon välitön, vaikka olenkin saapunut haastattelemaan omien sanojensa mukaan maailman tämän hetken johtavaa tekstiilialan tohtoria.

Herra Kani, kuinka yhteinen projektinne sai alkunsa?

Kirjan tekijät ottivat minuun yhteyttä jo muutama vuosi sitten, kun tarvitsivat kirjaansa karismaattista ja kykenevää hahmoa. Tietenkin kirja oli tuolloin vielä aivan sirkkalehdillä ja olenkin sittemmin joutunut kehittämään sisältöä paljon.

Kuva 28. Herra Kani

Olet siis osallistunut kirjan asiasisällön muodostamiseen?

Oikeastaan minä olen rakentanut koko kirjan sisällön. Huomasin varsin pian, että nämä tekijät tarvitsevat asiantuntevaa ohjausta, vaikka tarkoittivat toki hyvää.

Et kuitenkaan ollut aiemmin juuri perehtynyt tekstiiliin, miten siis pystyit ohjaamaan sisältöä?

(Herra Kani naurahtaa) Eihän tarvitse olla agrologi, jotta osaa viljellä porkkanoita. Olen tietysti luottanut näihin tyttösiin jonkin verran heidän taustansa puolesta, mutta kirjan rakenne ja kokonaisuus on toki paljon muutakin, kuin faktoja tekstiilistä.

Millaista työskentely muutoin on ollut näiden tekijöiden kanssa?

Yhteistyömme on pääosin sujunut hyvin. Tietysti välillä nämä tyttöset ovat kypsymättömyydessään hieman loukkaantuneet viisaamman neuvoista, mutta tekemisen henki on kuitenkin ollut hyvä. Olemme kenties välillä nujakoineet siitä, kuka tässä kirjassa oikein on pääasiassa *(Herra Kani osoittaa itseään merkittävästi rintaan)*, mutta ristiriidat on kuitenkin aina saatu lahjottua porkka... *(Herra Kani saa äkkinäisen yskänpuuskan ja pyytää siirtymään seuraavaan kysymykseen)*.

Tuliko työskentelyssä vastaan jotakin yllättävää?

Eipä oikeastaan. Eihän kaltaiseni maailmaa nähnyt kani, hämmästy ihan pienistä. Välillä kyllä ihmettelin näiden tyttösten ajankäyttöä. Joskus ne jopa huitelivat kaupungilla tai ottivat viikonloppuvapaan maalla, vaikka meidän olisikin pitänyt ahkeroida minun – öh- kirjan parissa. Noina maalaisviikonloppuina pidin kuitenkin huolen siitä, että maalaisserkkuni näyttäytyivät heille niin usein, kuin pystyivät, ettei totuus olisi kokonaan unohtunut. Tietysti nämä tyttöset sitten selittivät, että tarvitsevat välillä jotakin muuta ajateltavaa pystyäkseen jatkamaan paremmin. Voihan se olla niinkin, varmaan, ehkä... *(Herra Kani mutisee epäilevästi)*

Kirjassa kanssasi seikkailee myös Paula Pupu, mikä hänen roolinsa oli?

Ah, Paula, olemme olleet ystäviä jo hankipoikas-ajoistamme asti. Kirjassa Paulan rooli ei suoraan sanottuna ole kovin suuri. Paula on vähän kuin suuren taikurin apulainen, kaunis pupu nätissä vaatteissa ja osaahan hän toki hymyillä oikeissa kohdissa.

On myös huhuttu kolmiodraamastanne Tainan kanssa, miten kommentoit tätä?

Tässä vaiheessa haastatteluamme, Herra Kani vaikenee, katsoo minua omituisesti ja nousee tuolistaan. Kääntämättä hetkeksikään katsettaan minusta Herra Kani perääntyy ravintolan ovelle ja poistuu. Ravintolan ikkunan takana Herra Kani seisoo hetken ja näyttää minulle ylähampaitaan, ennen kuin poistuu äkäisen näköisenä kulman taakse. Haastattelu on päättynyt.

Kuvaluettelo

Kaavio 1. Kvalitatiivisen tutkimuksen kulku. Anttila P. 2000. Soveltanut Tolvanen E. ja Tolvanen M. 2012.

Kaavio 2. Tekstiilien maailma. 2012. Tolvanen E. ja Tolvanen M.

Kuva 1. Kirjan hahmot Herra Kani ja Paula Pupu. 2012. Elise Tolvanen. Tekijän omat arkistot.

Kuva 2. Kirjan rakenteen hahmottelemista erivärisin liimalapuoin. 2012. Marianna Tolvanen. Tekijän omat arkistot

Kuva 3. Herra Kanin persoona. 2012. Elise Tolvanen. Tekijän omat arkistot

Kuva 4. Havaintoesitys Kanin muovautuvuudesta. 2012. Elise Tolvanen. Tekijän omat arkistot

Kuva 5. Ensimmäinen kuva Herra Kanista ja Paula Pupusta. 2011. Elise Tolvanen. Tekijän omat arkistot

Kuva 6. Paula Pupu ja Herra Kani kehittyneempinä. 2011. Elise Tolvanen. Tekijän omat arkistot

Kuva 7. Vesiväriluonnos. 2011. Elise Tolvanen. Tekijän omat arkistot

Kuvat 8. – 11. Kuvan vaiheet. 2012. Elise Tolvanen. Tekijän omat arkistot

Kuvat 12. – 26. Kirjan kuvitusta. 2012. Elise Tolvanen. Tekijän omat arkistot

Kuva 27. Kirjan sivut. E. ja M. Tolvanen. Tekijöiden omat arkistot

Kuva 28. Herra Kani. 2012. Elise Tolvanen. Tekijän omat arkistot

Lähteet

Almay, M., Luutonen, M., Mitronen, K. 1993. *Sydämenlämmittäjä ja tikkuripaita, perinteisiä neuleita Suomesta ja Eestistä*. Helsinki: Tammi.

Anderson, C. 2002. *Luova mieli*. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Anttila, P. 2000. *Tutkimisen taito ja tiedon hankinta*. 3. painos Akatiimi Oy: Hamina.

Burberry. Corporate profily. History [viitattu 9.1.2012]. Saatavissa: <http://www.burberryplc.com/bbry/corporateprofile/>

Daniell, C. 1995. *Matkaopas historiaan Englanti*. Kuopio: Kustannusosakeyhtiö Puijo.

Electric Solar Wind Sail – www- sivu [viitattu 4.3.2012]. Saatavissa: http://www.electric-sailing.fi/index_fi.html

Goodyear. Making a tire. [viitattu 19.12.2011]. Saatavissa: <http://www.goodyear.eu/uk>

Hintsanen, P. 2000. *Coloria* [verkkosivu]. [viitattu 8.1.2012]. Saatavissa: <http://www.coloria.net/historia/varjays.htm>

Hulluuden historia [dokumentti]. Osa 1/4. YLE Asia 2011. Esitetty 9.12.2011. YLE Teema.

Huurre, M. & Turpeinen, O. 1992. *Leipä luonnosta. Suomussalmen historian kymmenen vuosituhatta*. Helsinki: Otava.

Ihalainen, J. 2000. Paimentolaisten ja alkuperäiskansojen asumukset [verkkojulkaisu]. Palladium Kirjat. [viitattu 9.1.2010]. Saatavissa: <http://www.palladiumkirjat.fi/paimentolaisten.htm>

Kaitos Oy www- sivu [viitattu 4.1.2012]. Saatavissa: <http://www.kaitos.fi/>

Koski, J. 2001. *Luova hierre*. Jyväskylä: Gummerrus.

Kotimaisten kielten keskus. Sananparsikokoelma [verkkojulkaisu]. Aineistopalvelu Kaino [viitattu 6.12.2011]. Saatavissa: http://kaino.kotus.fi/korpus/sp/meta/sp_coll_rdf.xml

Koskenpään huopatehtaan www- sivut [viitattu 4.1.2012]. Saatavissa: <http://huopaa.fi/>

Lehikoinen, H. 2007. *Tuo Hiisi hirviäsi. Metsästyksen kulttuurihistoria Suomessa*. Helsinki: Teos.

NASA. The Clickable Spacesuit [viitattu 21.1.2012]. Saatavissa: <http://www.nasa.gov/audience/>

Nelsson, B. 2008. *Suomen sodan sankari Duncker ja Savon Prikaati*. Helsinki: Ajatus kirjat.

Raudsepp, E. 1984. *Luovuus*. Keuruu: Otava.

Soininen, A. 1954. *Rantasalmen historia*. Rantasalmi: Rantasalmen seurakunta ja kunta.

Suomen käsityönmuseo. Aikamatka käsityöhön verkkonäyttely [viitattu 6.3.2012]. Saatavissa: http://www.craftmuseum.fi/verkkonlyt/skm/nayttelyt_fin/aikamatka/index.html

Urban Natural www- sivu [viitattu 4.1.2012]. Saatavissa: <http://www.natural.fi/>

Vakkuri, K. 2006. *Sinä kirjoitat kirjan – luovan kirjoittamisen opas*. Helsinki: BSV Kirja.

Viikingit Suomessa- www-sivu [viitattu 29.1.2012]. Saatavissa: <http://www.viikinkeja.tripod.com/>

Vuorela, J. Taikaolento Para [blogi]. Juhan suku-uutiset. 3.7.2009 [viitattu 20.11.2011]. Saatavissa: <http://juhansuku.blogspot.com/2009/07/taikaolento-para.html>

Vuorela, T. 1979. *Kansanperinteen sanakirja*. Helsinki: WSOY.

Loppu.